

Гіочель Станеску

Галац * 1926

«Вони нам брехали, обманювали нас»

Одного разу румунські поліцейські сказали нам: «Збирайтесь! Ви повиннійти на Буг в Росію. За певний час ви повинні бути готові!». Ми пішли з 50 кінними возами. Я пішов з моїм батьком, моєю матір'ю, п'ятьма братами і трьома сестрами. Жандармерія обіцяла дати нам землю і будинки. Але вони нам просто сказали неправду і обдурили.

Ми пересувалися під наглядом жандармерії. Всякий раз, коли ми прибували в якусь громаду, нас передавали інший жандармерії. І таким чином вони провели нас через Прут і Дністер. Жандарми завжди були попереду і ззаду, поки ми не прибули в Росію на Буг. Там у нас забрали вози, коней, в'ючних тварин і віддали їх в колгоспи. У моого батька було четверо коней, в'ючні тварини і хороший візок.

Ми повинні були ходити на роботу, збирати пшеницю і прибирати сіно. Коли моя матір відмовилася йти на роботу, прийшов бригадир, росіянин, і вдарив її палицею по голові.

Коли прийшла зима, ми викопали землянку. Копали вглиб на три метри, а зверху постелили деревину і землю. Без дверей, без вікон. Ми залишилися зимувати. Навесні нас відвезли до Тридубів. Там ми повинні були працювати в лісі. Вони дали нам пилу і сокири. І ми пилили. Такі велики колоди, що їх могли охопити три людини. Я теж пішов з батьком. Але ми боялися, тому що коли дерево падало, воно падало на 100 метрів, може більше. Ми працювали до зими.

Там недалеко були також евреї. Вони перебували в таборі з парканом та кільчим дротом заввишки шість метрів. Навіть горобець не міг через цю пролетіти.

Пізніше нас послали в колгосп, інших в будинки. Ми залишилися до весни. Там був румунський комендант. Він сказав: «Булибаша [лідер ромів], хочеш тут залишитися або повернутися в Румунію?». «Ні, я йду в Румунію, тому що ми там виростили і хрестилися». Німці вже відступали. «Коли час прийде відправлятися в дорогу, я вам дам знати», – сказав полковник армії. Коли прийшов час, він сказав: «Збирайтесь! Булибаша, скажі своїм людям, що вони повинні підготуватися. Ми йдемо в Румунію».

Коли ми прибули на Дністер і хотіли перетнути річку, то побачили двох німців. Маті сказала старшому братові, давай забиратися звідси, інакше німці нас застрелять. Ми далі не пішли, нас не пустили. Ми все ще близько трьох місяців залишилися в Бессарабії. Там нас наздогнала жовта лихоманка і багато людей померли. Якщо людина не могла ходити, німці приставляли пістолет до його голови і стріляли.

Ми дуже страждали щоб, нарешті, перейти через Прут [в Румунію]. Ми мало не померли від голоду, ми ішли тільки зерна і трохи гороху. Прийшла звірюха, і вона тривала три дні. Ми розводили баґаття, топили сніг. І коли ми, вибачте, хотіли писати, то писали в консервну банку та зігрівалися цією сечею. Ми терпіли велики мукі, але все-таки змогли дістатися до Румунії.

Голова сільської адміністрації с. Красненське Тетяна Кондратчук показує учасникам подорожі місце, де у 1942–1943 рр. у землянках жило багато ромів. Сьогодні там ліс та багато ям.

Глава сельської адміністрації Красненського Тетяна Кондратчук показує учасникам поездки место, где в 1942–1943 гг. в землянках проживало много рома. Сегодня там лес, полный ям.

«Они нам лгали, обманывали нас»

Однажды румынские полицейские сказали нам: «Собирайтесь! Вы должны идти на Буг в Россию! За такое-то время вы должны быть готовы!». Мы пошли с 50-ю конными повозками. Я пошел с моим отцом, моей матерью, пятью братьями и тремя сестрами. Жандармерия обещала дать нам землю и дома. Но они нам просто сказали неправду, обманули.

Мы передвигались под надзором жандармерии. Всякий раз, когда мы прибыли в какой-то район, нас передавали другой жандармерии. И, таким образом, они провели нас через Прут и Днестр. Жандармы всегда были спереди и сзади, пока мы не прибыли в Россию на Буг. Там у нас забрали повозки, лошадей, выочных животных и отдали их в колхозы. У моего отца было четыре лошади, выочных животных и хорошая повозка.

Мы должны были ходить на работу, собирать пшеницу и убирать сено. Когда моя мать отказалась идти на работу, пришел бригадир, русский, и ударил ее палкой по голове.

Когда пришла зима, мы выкопали землянку. Копали вглубь на три метра, а сверху постелили древесину и землю. Без дверей, без окон. Мы остались зимовать. Весной нас отвезли к Тридубам. Там мы должны были работать в лесу. Они дали нам пилу и топоры. И мы пилили. Такие большие бревна, что их могли охватить три человека. Я тоже пошел с отцом. Но мы боялись, потому что когда дерево падало, оно падало на 100 метров, может больше. Мы работали до зимы.

Там недалеко были также евреи. Они находились в лагере, был забор с кольчей проволокой высотой шесть метров. Даже воробей не мог через нее пролететь.

Позже одних из нас послали в колхоз, других в дома. Мы остались до весны. Там был румынский комендант. Он сказал: «Булибаша [лідер ромов], хочешь здесь остаться или вернуться в Румынию?». «Нет, пойду в Румынию, потому что мы там выросли и хрестились». Немцы уже отступали. «Когда время придет отправляться в путь, я вам дам знать», – сказал полковник армии. Когда пришло время, он сказал: «Собирайтесь! Булибаша, скажи своим людям, что они должны приготовиться. Мы идем в Румынию».

Когда мы прибыли на Днестр и хотели пересечь реку, то увидели двух немцев. Мать сказала старшему брату: «Давай убираться отсюда, иначе немцы нас застрелят». Мы дальше не пошли, нас не пустили. Мы все еще около трех месяцев оставались в Бессарабии. Там нас настигла желтая лихорадка и много людей умерли. Если человек не мог ходить, немцы приставляли пистолет к его голове и стреляли.

Мы очень настрадались, пока, наконец, перешли через Прут [в Румынию]. Чуть не умерли от голода, ели только зерна и иногда горох. Пришла метель, она длилась три дня. Мы разводили костер, топили снег. И когда мы, простите, хотели писать, то писали в консервную банку и согревались этой мочой. Мы терпели большие муки, но все-таки смогли добраться до Румынии.

В селі Красненське, де Гіочеля Станеску певний час утримували в таборі, кілька років тому був відкритий пам'ятник, що нагадує про долю ромів. Він був встановлений за ініціативою місцевого фермера.

Мешканці Красненського помилково вважали, що роми були депортовані з Сербії, тому напис на пам'ятнику приписує їм сербське походження.

В селе Красненське, где Гиочел Станеску некоторое время содержался в лагере, несколько лет назад был открыт мемориал, напоминающий о судьбах рома. Он был установлен по инициативе местного фермера.

Жители Красненского ошибочно полагали, что ромы были депортированы из Сербии, поэтому надпись на мемориале приписывает им сербское происхождение.

